

MOPS w Łowiczu

Ocena zasobów pomocy społecznej
za rok 2016 dla gminy Miasto Łowicz

Autorzy:

Marek Dziedziela
Izabella Sumińska
Mariola Kolas

SPIS TREŚCI

STRONA

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	4
3.1	GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	8
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	11
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	13
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	19
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	20
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	20
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	21
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	23
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	23
10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	24
10.1	KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	24
10.2	KOSZTY	27
10.3	OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA	27
10.4	POWODY PRYZNANIA POMOCY	28
10.5	POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ	29
10.6	POMOC W FORMIE USŁUG	30
10.7	POMOC INSTYTUCJONALNA	31
10.8	ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)	32
10.9	BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ	32
11	Wnioski końcowe	36

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (j.t. Dz. U. z 2016, poz. 930) gmina zobowiązana jest do przygotowania co roku oceny zasobów pomocy społecznej.

Niniejsze opracowanie przygotowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu jest już szóstym sporządzonym dokumentem. Dotyczy on Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla Gminy Miasto Łowicz.

Ocena zasobów to analiza lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Prezentuje dane dotyczące takich obszarów tematycznych, jak infrastruktura, kadra, organizacje pozarządowe oraz nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot finansujący i realizujący.

Ponadto ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz rozkład ilościowy. Opracowanie to zawiera nie tylko kwestie dotyczące ścisłego oddziaływania pomocy społecznej na lokalne środowisko w ramach jej ustawowych zadań. Wskazuje również na problemy dotyczące polityki mieszkaniowej, demograficznej i rynku pracy. Uwzględnia zatem te wszystkie elementy, które obejmują swym zasięgiem szerokie spektrum infrastruktury polityki społecznej Gminy Miasto Łowicza.

Ocena zasobów pomocy społecznej ma służyć określeniu poziomu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w sferze pomocy społecznej oraz wskazać, podjęcie jakich działań przez gminę jest niezbędne, by owe potrzeby w sposób jak najbardziej optymalny i właściwy zaspakajać.

Wraz z rekomendacjami ocena zasobów pomocy społecznej stanowić ma podstawę do planowania budżetu na rok następny.

Do sporządzenia pełnej oceny zasobów pomocy społecznej, niezbędne jest zestawienie ze sobą danych pochodzących z kilku obszarów funkcjonowania zarówno jednostek administracyjnych jak i instytucji pozarządowych.

Najcenniejszym źródłem danych dla oceny zasobów pomocy społecznej są informacje zgromadzone w systemach informatycznych w jednostce pomocy społecznej. Głównym źródłem zasilenia jest Centralna Aplikacja Statystyczna, gromadząca dane sprawozdawcze z niemal każdego poziomu organizacyjnego pomocy społecznej.

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w oparciu o materiały będące w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu:

- sprawozdania finansowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu lata 2014-2016;
  - bazy danych systemu POMOST w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łowiczu za lata 2014-2016r i I kwartał 2017r.
  - bazy danych systemu (świadczenia rodzinne), (fundusz alimentacyjny) w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łowiczu za lata 2014-2016r. I i kwartał 2017r.;
  - Strona Internetowa Głównego Urzędu Statystycznego - www.stat.gov.pl (Zasoby Banku Danych Regionalnych);
  - dane udostępnione przez poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego w Łowiczu;
  - danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu.
- Prognozy na rok 2017 sporządzone w oparciu o plan budżetu przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu Nr XXX III/224/2016 r.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Miasto Łowicz liczy 28 936 mieszkańców (stan na koniec 31.12.2016r.) - według danych zasilanych przez Bank Danych Lokalnych GUS.

Analizując dynamikę ludności Łowicza w latach 2014-2016 zauważa się nadal niewielkie wahania. Z roku na rok następuje spadek liczby ludności. W strukturze ludności dominują kobiety.

Według zdolności do pracy daje się zauważyć zmniejszający się odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, wzrasta natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. W strukturze ludności według wieku występuje przewaga mężczyzn nad kobietami w wieku produkcyjnym.

Na przestrzeni 2014-2016 zauważać można wahania zarejestrowanego bezrobocia. W roku 2016 znacznie się zmniejszyło, zmalała też liczba długotrwale bezrobotnych.

Nastąpił spadek osób bezrobotnych z prawem do zasiłku.

W Łowiczu mają swą siedzibę żłobki (1 publiczny, 2 niepubliczne), przedszkola (7 publicznych, 2 niepubliczne), szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie.

Liczba oczekujących dzieci w przedszkolach i żłobku jest wielkością przybliżoną i ulega zmianom ponieważ naboru do tych placówek odbywają się w sposób ciągły. W roku 2016 wszystkie dzieci zostały przyjęte do żłobków i przedszkoli. W roku 2016 nie było już 4 oddziałów przedszkolnych w szkołach. W związku ze zmianą ustawy o systemie oświaty od września 2016r. do przedszkoli miejskich uczęszczały dzieci 3-6 letnie.

Obecnie trwa rekrutacja dzieci do łowickich przedszkoli na rok szkolny 2017-2018. Ostateczna decyzja o liczbie oddziałów przedszkolnych uwzględniająca zapotrzebowanie społeczne i możliwości lokalowe poszczególnych przedszkoli na kolejny rok szkolny zostanie podjęta po zakończeniu rekrutacji.

W roku 2016 zwiększyła się liczba mieszkań w zasobach gminy na 1041, w stosunku do roku poprzedniego kiedy liczba mieszkań wynosiła 1 034. Według prognoz na lata następne liczba mieszkań wzrośnie.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
MIESZKAŃCY (w osobach)						
Ogółem	1	29 420	29 169	28 936	28 936	28 936
KOBIETY						
Ogółem	2	15 523	15 398	15 272	15 272	15 272
Wiek 0-17	3	2 485	2 446	2 401	2 401	2 401
Wiek 18-59	4	8 913	8 674	8 402	8 402	8 402
Wiek 60 lat i więcej	5	4 125	4 278	4 469	4 469	4 469
MĘŻCZYŹNI						
Ogółem	6	13 897	13 771	13 664	13 664	13 664
Wiek 0-17	7	2 611	2 555	2 500	2 500	2 500
Wiek 18-64	8	9 654	9 511	9 350	9 350	9 350
Wiek 65 lat i więcej	9	1 632	1 705	1 814	1 814	1 814
RYNEK PRACY						
Bezrobotni ogółem	10	1 363	1 239	1 079	1 090	1 080
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	794	710	624	650	630
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	179	159	135	140	130
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	1 063	1 034	1 041	1 061	1 061
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	63	69	78	70	70
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	177	171	156	196	196
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	37	92	94	100	100
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	0	8	5	5	5
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	1	1	3	3	3
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	20	24	24	80	80	80
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	24	7	0	0	0
Powody nie przyznania miejsca w żłobku						
brak wolnych miejsc	22	24	7	0	0	0
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	23	14	14	9	9	9
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	24	1 262	1 123	1 140	1 160	1 160
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	25	30	0	0	0	0
Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu						
brak wolnych miejsc	26	24	0	0	0	0
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	27	10	8	8	6	6
Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")						
Przyszkolne	28	7	5	5	5	5
Pozaszkolne	29	3	3	3	1	1
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	30	1	1	1	1	1
Liczba hospicjów	31	0	0	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	32	X	X	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r (tj. Dz.U.2016, poz. 930) pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu lub narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; klęski żywiołowej lub ekologicznej. Z analizy danych wynika, że na terenie miasta Łowicza najczęściej przyznawane świadczenia są z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmowi. System wsparcia oparty jest o kryterium dochodowe, które wynosi:
- dla osoby samotnie gospodarującej - w wys. 634;-zł netto

- dla osoby w rodzinie - 514;-zl. netto.

Bardzo ważnym elementem pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu jest realizowanie pracy socjalnej i udzielanie poradnictwa specjalistycznego. Praca socjalna skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin nie poprzez wsparcie finansowe, lecz poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

W 2016 roku pracownicy socjalni zatrudnieni w Sekcji Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu zrealizowali założenia w pracy socjalnej w 989 rodzinach, w tym 29 przypadkach dotyczących wyłącznie poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego oraz w 14 przypadkach interwencji kryzysowej. Jednym z elementów pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. Jest on pismem umową zawieraną z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W roku 2016r. zawarto 81 kontraktów socjalnych.

Użycie narzędzia jakim jest kontrakt socjalny pozwala pracownikom socjalnym na osiąganie wydajnych efektów w usamodzielnieniu klientów. Wymaga to od nich wnikliwej pracy zgodnie z metodyką pracy socjalnej, stosowania analizy i diagnozy, wykorzystania umiejętności i posiadanych zasobów wiedzy.

**DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA
(w całym okresie sprawozdawczym)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2014	Rok 2015			
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA					
Liczba osób	1	1 099	1 291	1 115	1 250
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE					
Liczba osób	2	951	1 116	1 091	1 149
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	536	550	627	565
Wiek 0-17	4	238	283	305	293
Wiek produkcyjny *	5	620	677	658	667
Wiek poprodukcyjny **	6	93	156	152	167
Liczba rodzin	7	772	788	750	810
Liczba osób w rodzinach	8	1 728	1 756	1 628	1 789
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)					
Ogółem	9	514	590	590	610
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	314	291	349	301
Wiek 0-17	11	115	118	143	123
Wiek 18-59	12	338	367	345	372
Wiek 60 lat i więcej	13	61	105	101	113
w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)					
Ogółem	14	437	526	525	539
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	222	259	278	264
Wiek 0-17	16	123	165	162	170
Wiek 18-64	17	282	310	313	315
Wiek 65 lat i więcej	18	32	51	50	56
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	19	679	754	732	760
Liczba rodzin	20	638	717	685	720
Liczba osób w rodzinach	21	1 392	1 609	1 484	1 525
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	22	534	465	476	500
Liczba rodzin	23	396	328	344	360
Liczba osób w rodzinach	24	1 023	886	916	940
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
Liczba osób ogółem	25	2 406	2 420	2 386	2 410
Liczba rodzin	26	772	788	750	770
Liczba osób w rodzinach	27	1 728	1 758	1 628	1 688
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
UBÓSTWO					
Liczba rodzin	28	0	399	476	500
Liczba osób w rodzinach	29	0	899	1 054	1 060
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin	30	456	528	438	470
Liczba osób w rodzinach	31	1 160	1 293	1 064	1 142
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin	32	195	273	268	270
Liczba osób w rodzinach	33	341	486	518	523
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin	34	134	303	333	340
Liczba osób w rodzinach	35	274	539	607	618
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUNICZO-WYCHOWAWCZYCH					
Liczba rodzin	36	7	221	211	220
Liczba osób w rodzinach	37	35	726	693	722
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin	38	50	56	67	98
Liczba osób w rodzinach	39	78	110	108	110
NARKOMANIA					
Liczba rodzin	40	0	3	2	3
Liczba osób w rodzinach	41	0	6	6	8
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin	42	0	0	14	15
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ					
Liczba rodzin	43	0	0	6	8
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin	44	44	47	44	50
Liczba osób w rodzinach	45	44	61	49	56
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO					
Liczba rodzin	46	9	18	13	15
Liczba osób w rodzinach	47	19	31	31	34
ZDARZENIA LOSOWE					
Liczba rodzin	48	0	2	0	2
Liczba osób w rodzinach	49	0	3	0	3
KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE					
Liczba osób	50	0	0	0	0
SIEROCTWO					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
Liczba rodzin	51	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	52	0	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin	53	40	19	6	12
Liczba osób w rodzinach	54	122	98	12	26
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDZMI					
Liczba rodzin	55	0	0	0	0
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓLEM					
Liczba osób	56	68	83	86	90
Liczba świadczeń	57	30 483	31 094	27 692	32 000
Kwota świadczeń w złotych	58	380 369	413 380	397 759	496 000
W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)					
Liczba osób	59	0	0	0	0
Liczba świadczeń	60	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	61	0	0	0	0
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Liczba osób	62	5	2	1	2
Liczba świadczeń	63	844	450	300	550
Kwota świadczeń w złotych	64	16 880	9 000	6 000	11 000
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE					
Liczba rodzin	65	64	19	29	35
Liczba osób w rodzinach	66	134	39	72	79
PRACA SOCJALNA					
Liczba rodzin	67	1 024	1 000	989	1 015
Liczba osób w rodzinach	68	2 197	2 060	2 024	2 081
INTERWENCJA KRYZYSOWA					
Liczba rodzin	69	18	12	14	20
Liczba osób w rodzinach	70	29	27	38	46
KONTRAKT SOCJALNY					
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	71	24	31	81	80
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	72	50	78	113	110
W tym: liczba osób objętych kontraktem w Klubie Integracji Społecznej	73	0	0	0	0

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Świadczeniami z pomocy społecznej są świadczenia pieniężne i niepieniężne.

W katalogu świadczeń pieniężnych są:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

W katalogu świadczeń niepieniężnych wyróżnia się:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie — w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Zasiłek stały jest świadczeniem obowiązkowym gminy. Przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 604,-zł.;

- w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, zasiłek stały nie przysługuje.

W roku 2016 pomocy w formie zasiłków stałych udzielono 113 osobom, tyle samo w roku 2015. Ale kwota wypłaconych zasiłków wzrosła z kwoty 460 155,-zł (w roku 2015) do kwoty 531 373,-zł w roku 2016. Wiązało się to z ilością świadczeń, wzrostem kryterium (w 2015r. nastąpiła waloryzacja świadczeń).

Zasiłki okresowe są to świadczenia wypłacane miesięcznie, przyznawane na okres nie dłuższy niż do końca miesiąca, w którym ustaly okoliczności uzasadniające ich przyznanie. Główną przyczyną przyznawania zasiłku okresowego na terenie miasta Łowicza jest bezrobocie i niepełnosprawność.

Zasiłek może być też przyznany osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Może być przyznany również w formie biletu kredytowego.

Przysługuje również osobie lub rodzinie na pokrycie m.in. wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku 2016 liczba rodzin objętych zasiłkiem celowym to 604.

Do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy zapewnienie posiłku osobom, które nie są w stanie go sobie zapewnić. Świadczenie to przyjmuje różne formy pomocy: wydawanych posiłków, świadczenia w postaci bonów żywnościowych, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłków celowych na zakup artykułów spożywczych. Wspomagany jest też przez „Program państwa w zakresie dożywiania”, którego celem jest udzielanie wsparcia gminom w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Z programu przewidującego otrzymanie przez osoby uprawnione pomocy w formach: posiłku w żłobkach, przedszkolach, szkołach, zupy, śniadania, zasiłku celowego, świadczenia rzeczowego skorzystało 1034 osoby. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” obejmuje realizację świadczeń w ramach środków własnych i zadań zleconych. Udział środków własnych – 125 152,00zł, zleconych – 179 976,00zł.

GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2014	Rok 2015		
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	105	113	117
Liczba świadczeń	2	1 037	1 016	1 094
Kwota świadczeń w złotych	3	440 937	460 155	531 373
W tym: (wiersze 4-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
Liczba osób	4	82	88	88	90
Liczba świadczeń	5	841	802	853	864
Kwota świadczeń w złotych	6	388 728	392 710	460 139	466 020
W tym: (wiersze 7-9)					
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	7	23	25	26	27
Liczba świadczeń	8	196	214	221	230
Kwota świadczeń w złotych	9	52 209	67 445	71 234	83 980
ZASIŁEK OKRESOWY					
Liczba osób	10	276	299	311	325
Liczba świadczeń	11	1 367	1 584	1 900	2 004
Kwota świadczeń w złotych	12	313 425	389 886	555 938	580 000
W tym: (wiersze 13-24)					
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	13	256	280	274	282
Liczba świadczeń	14	1 266	1 440	1 645	1 737
Kwota świadczeń w złotych	15	301 553	358 798	492 682	520 119
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	16	2	7	30	33
Liczba świadczeń	17	16	13	82	94
Kwota świadczeń w złotych	18	2 788	3 464	18 743	21 486
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	19	8	22	36	38
Liczba świadczeń	20	53	98	161	167
Kwota świadczeń w złotych	21	4 859	18 173	35 541	36 865
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego					
Liczba osób	22	0	0	1	2
Liczba świadczeń	23	0	0	3	6
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	765	1 530
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b					
Liczba osób	25	0	0	0	0
Liczba świadczeń	26	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	27	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓLEM					
Liczba osób	28	595	658	642	645
Kwota świadczeń w złotych	29	362 161	413 582	418 459	550 271
W tym: ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"					
Liczba osób	30	87	205	360	363
Liczba świadczeń	31	138	349	771	774
Kwota świadczeń w złotych	32	24 160	45 113	98 188	98 500

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2014	Rok 2015		
ZASIŁKI CELOWE PRYZNANE NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	33	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	34	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSILEK OGÓŁEM				
Liczba osób	35	403	391	410
Liczba świadczeń	36	54 459	53 658	57 184
Kwota świadczeń w złotych	37	200 932	185 831	206 940
W TYM: DLA DZIECI				
Liczba osób	38	324	324	323
Liczba świadczeń	39	38 286	37 958	39 904
Kwota świadczeń w złotych	40	129 311	108 577	121 105
W tym: (z wierszy 35-37) POSILEK - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"				
Liczba osób	41	403	391	410
Liczba świadczeń	42	54 459	53 658	57 184
Kwota świadczeń w złotych	43	200 932	185 831	206 940
W TYM: DLA DZIECI (z wierszy 41-43)				
Liczba osób	44	324	324	322
Liczba świadczeń	45	38 286	37 958	39 904
Kwota świadczeń w złotych	46	129 311	108 577	121 105
SCHRONIENIE				
Liczba osób	47	0	0	0
Liczba świadczeń	48	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	49	0	0	0
UBRANIE				
Liczba osób	50	0	0	0
Liczba świadczeń	51	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	52	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	53	7	4	2
Liczba świadczeń	54	7	4	2
Kwota świadczeń w złotych	55	12 355	7 524	4 100
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	56	26	25	30
Liczba świadczeń	57	246	235	277
Kwota świadczeń w złotych	58	456 650	480 460	579 661
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI				
Liczba osób	59	0	0	0
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
Liczba osób	60	0	0	0	0
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	61	19	20	22	25
Liczba rodzin wspierających	62	0	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	63	1	1	2	2
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	64	53 312	93 108	121 793	150 000

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Innymi rodzajami pomocy i świadczeń realizowanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu są zadania, określane często jako system świadczeń na rzecz rodziny.

System ten obejmował w 2016r. wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych, które stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

System świadczeń rodzinnych, określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. ma charakter sformalizowany oparty na konstrukcji udokumentowanych uprawnień rodziców o przyznaniu świadczeń pieniężnych.

Został on skierowany do rodzin, w których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674,- zł. netto, a w przypadku rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne do 764,-zł

Do ustawowego katalogu świadczeń rodzinnych należą:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, o której mowa w art. 22a ustawy, wypłacana zgodnie z Uchwałą Nr LXIII/385/2006 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 października 2006r.

Od maja 2014r. wprowadzono nowe świadczenie z rodzaju opiekuńczych nie będące świadczeniem rodzinnym – zasiłek dla opiekuna, do którego prawo nabyły osoby którym z dniem 30 czerwca 2013r. zostały z mocy ustawy wygaszone decyzje przyznające wcześniej świadczenie pielęgnacyjne.

Od 1 stycznia 2016r. wprowadzono nowe świadczenie – świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000,-zł. miesięcznie. Świadczenie przysługuje matce (a w wyjątkowych sytuacjach również ojcu) - przez okres 52 tygodni. Okres wypłaty świadczenia zwiększany jest w przypadku urodzenia wieloraczków. Wydatkowano na ten cel 565 868,-zł (liczba świadczeń 608).

W 2016r. liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych wzrosła w porównaniu do roku 2015r. (w 2015r. zasiłki rodzinne otrzymało 1333 dzieci a w 2016r. 1587 dzieci). Zauważalna jest natomiast stabilizacja w odniesieniu do funduszu alimentacyjnego. Kwota wypłat utrzymuje się na tym samym poziomie, a liczba osób uprawnionych nieznacznie spadła z 354 w 2015r. do 338 w 2016r.

W dniu 26 sierpnia 2010r. Rada Miejska w Łowiczu przyjęła Uchwałę Nr LXII/492/2010 w sprawie podniesienia kwoty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz kwoty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

W 2016. podwyższono o 50,-zł. 518 dodatków z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz również o 50,-zł. 204 dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Na realizację uchwały wydatkowana została w 2016r. kwota 36 485,15 zł. Wydatki uległy nieznacznemu zwiększeniu w porównaniu do roku 2015 r. kiedy na realizację uchwały wydano 34 350 zł. W/w pomocą objęto 49 rodzin.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu wypłaca również na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 października 2008r. Nr LXIII/385/2006 jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, o której mowa w art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W 2016r. wypłacono 275 zapomóg, jest to niewielki wzrost w porównaniu do 2015r. kiedy wypłacono 267 zapomóg. W 2016 r. wydano 283 ubranka dla dzieci „Duma Łowicza”.

Od 1 kwietnia 2016r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu realizuje kolejne zadanie jakim jest wypłata świadczenia wychowawczego o którym mowa w ustawie z 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko w rodzinie (czyli dziecko jedyne, lub dziecko najstarsze do ukończenia przez nie 18 roku życia), jeżeli dochód rodziny z roku 2014 w przeliczeniu na osobę nie przekracza miesięcznie kwoty 800,00 zł. lub kwoty 1 200,00 zł. jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne. Świadczenie wychowawcze na drugie i kolejne dziecko do ukończenia 18 roku życia przysługuje niezależnie od osiągniętego dochodu.

Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczął się dnia 1 kwietnia 2016r. i kończy się dnia 30 września 2017 r.

W 2016r. do MOPS wpłynęło 2 216 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego, z tego 462 drogą elektroniczną. Pomocą zostało objętych 2 903 dzieci z 1 998 rodzin.

Na wypłatę świadczeń wychowawczych wydano 11 951 081,00 zł. Wszystkie świadczenia wypłacane były w gotówce, nie było konieczności zamiany wypłaty na formę rzeczową z uwagi na marnotrawienie środków.

Pracownicy socjalni przeprowadzili kontrole 25 środowisk pod kątem prawidłowego wykorzystania przyznanego świadczenia

Od 1 września 2010r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu przyznaje i wypłaca świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym, czyli stypendium szkolne i zasiłki szkolne.

Wnioski o przyznanie stypendium szkolnego składa się w terminie od 1 do 15 września. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być wyższa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 3-13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 930 z póź. zm.) – od 1 października 2015r. jest to 514,-zł w przypadku osoby w rodzinie i 634,-zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej.

Stypendium szkolne nie może być niższe miesięcznie niż 80%, a wyższe niż 200 % kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych tj. 118,00zł., od 1 listopada 2016r. 124,00zł

W 2016r. stypendia wypłacono 363 uczniom na łączną kwotę 325.097,00zł (z tego środki rządowe 260.077,00 zł oraz środki samorządowe w wysokości 65.020,00zł) a także 14 zasiłków szkolnych na kwotę 7000,00 zł (z tego środki rządowe 5.600,00zł oraz środki samorządowe w wysokości 1.400,00 zł).

Ogółem na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym przeznaczono w 2016r.

332,097,00zł (w tym 265,677,00zł. ze środków rządowych i 66.420,00zł. ze środków samorządowych) wydatki na tę formę wsparcia wzrosły w porównaniu do roku 2015, kiedy to wydano 285.542,00 zł (w tym 228.833,60zł ze środków rządowych i 56 708,40zł ze środków samorządowych).

Dla niektórych osób uprawnionych korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłku dla opiekuna odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. W roku 2016 odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne dla 70 osób w wys. 237 263,-zł i był to wzrost znaczny w stosunku do 2015r. kiedy odprowadzono składki na kwotę 205 085,-zł dla 63 osób. Spowodowane było to wzrostem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego.

Obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione były również osoby pobierające zasiłki stałe. W roku 2016 odprowadzono składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających zasiłek stały oraz świadczenie pielęgnacyjne dla 156 osób na kwotę 98 070,-zł (w roku 2015- 144 osób na łączną kwotę 80 712-zł)

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2014	Rok 2015			
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	1	905	678	722	750
Kwota świadczeń w złotych	2	2 306 276	2 175 673	2 553 562	2 600 000
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")					
Liczba świadczeń	3	73	70	78	80
Kwota świadczeń w złotych	4	73 000	70 000	78 000	80 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	5	217	214	231	235
Kwota świadczeń w złotych	6	217 000	214 000	231 000	235 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE					
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE					
Liczba świadczeń	7	645	706	727	740
Kwota świadczeń w złotych	8	475 803	844 680	940 723	1 040 440
DODATEK DO ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNEGO					
Liczba świadczeń	9	1	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	10	100	0	0	0
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem					
Liczba świadczeń	11	5 603	5 550	5 668	5 685
Kwota świadczeń w złotych	12	857 259	849 150	867 204	869 805
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)					
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA					
Liczba świadczeń	13	1 997	1 884	2 034	2 040
Kwota świadczeń w złotych	14	305 541	288 252	311 202	312 120
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNA CZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					
Liczba świadczeń	15	2 260	2 251	2 189	2 200
Kwota świadczeń w złotych	16	345 780	344 403	334 917	336 600
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA					
Liczba świadczeń	17	1 227	1 315	1 357	1 360
Kwota świadczeń w złotych	18	187 731	201 195	207 621	208 080
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT					
Liczba świadczeń	19	119	100	88	85
Kwota świadczeń w złotych	20	18 207	15 300	13 464	13 005
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
Liczba świadczeń	21	65	87	83	85
Kwota świadczeń w złotych	22	33 505	44 148	42 605	44 200
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	232	146	107	96
Kwota świadczeń w złotych	24	115 127	75 504	55 640	49 920
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	318	317	304	315
Liczba rodzin	26	197	197	192	200
Kwota świadczeń w złotych	27	1 491 642	1 587 196	1 528 676	1 530 000
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	28	544	490	436	475
Kwota świadczeń w złotych	29	1 185 719	1 023 328	927 424	1 016 000
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	279	227	202	250
Kwota świadczeń w złotych	31	31 394	26 482	23 839	30 300
OPLĄCENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	141	144	156	150
Kwota świadczeń w złotych	33	62 437	80 712	98 070	92 733
OPLĄCENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	58	63	70	72
Kwota świadczeń w złotych	35	138 348	205 085	237 263	295 000
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	37	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					
Liczba osób ogółem	38	0	12	10	12
Kwota świadczeń w złotych	39	0	3 272	3 558	4 650
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	262	378	377	380
Kwota świadczeń w złotych	41	266 214	283 542	332 097	335 000

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Wsparcie społeczne jest szczególnym sposobem i rodzajem pomocy udzielanej poszczególnym osobom i grupom, w celu mobilizowania ich sił, potencjału, zasobów, które zachowali, aby mogli radzić sobie ze swoimi problemami.

W związku z tym, osoby i rodziny znajdujące się w potrzebie mogą otrzymać pomoc i wsparcie z różnego rodzaju instytucji pomocy społecznej.

Jedną z podstawowych instytucji służących potrzebującym jest na terenie miasta Łowicza jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu mający swą siedzibę aktualnie przy ul. Kaliska 6.

Jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej stanowi instytucję lokalnej polityki społecznej. Realizuje zadania dotyczące obszaru polityki społecznej w zakresie pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy materialnej dla uczniów. Jej funkcjonowanie ma na celu urzeczywistnienie zasady sprawiedliwości społecznej poprzez stworzenie równych szans i przywrócenie samodzielności, a jeśli jest to możliwe, zabezpieczenie opieki i godnej egzystencji mieszkańców miasta Łowicza, zagrożonych ryzykiem wystąpienia trudnych sytuacji życiowych.

Ośrodkami wsparcia działającymi na terenie naszego miasta są: Środowiskowy Dom Samopomocy, Noclegownia dla Bezdomnych (Punkt Pomocy Mieszkaniowej), Mieszkania Chronione, Klub Seniora Radość, Uniwersytet Trzeciego Wieku.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM						
Liczba placówek	1	4	4	2	2	2
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	4	4	2	2	2
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	47	58	47	47	47
Liczba osób korzystających	5	87	73	78	78	75
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	1	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	10	10	11	11	11
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	467 228	504 471	605 236	598 480	601 480
W TYM (z wierszy 1-9):						
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	10	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	30	30	30	30	30
Liczba osób korzystających	14	36	33	36	30	30
Liczba osób umieszczonych	15	10	4	5	2	2
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	7	7	7	7	7
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	340 328	366 008	471 236	456 480	456 480
DZIENNE DOMY POMOCY						
Liczba placówek	19	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	23	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia	26	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
i utrzymania placówek (w złotych)					
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH					
Liczba placówek	27	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	17	22	17	17
Liczba osób korzystających	31	51	36	42	45
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	2	3	1	2
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	3	3	4	4
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	126 900	129 200	134 000	142 000
KLUBY SAMOPOMOCY					
Liczba placówek	35	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	39	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	41	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	42	0	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba placówek	1	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	5	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	6	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10	0	0	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM						
Liczba placówek	11	2	2	2	2	2
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	2	2	2	2	2
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	6	6	8	8	8
Liczba osób korzystających	15	6	4	7	7	7
Liczba osób umieszczonych	16	6	4	3	4	4
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	12 491	9 263	9 819	11 540	12 500
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM						
Liczba placówek	20	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	22	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO						
Liczba placówek	33	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	37	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	39	0	0	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM						
Liczba placówek	40	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	44	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	X	X	X	X	X
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO						
Liczba placówek	47	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	51	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	X	X	X	X	X
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	54	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	57	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	0	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	60	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	63	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	0	0	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ						
Liczba placówek	66	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	69	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	0	0	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ						
Liczba placówek	72	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	74	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	75	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	0	0	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Stosownie do zatwierdzonego przez Burmistrza Miasta Łowicza regulaminu organizacyjnego w skład Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wchodzi następujące sekcje, komórki organizacyjne i stanowiska:

1. Sekcja Pomocy Środowiskowej:

Kierownik - 1
Pracownik socjalny - 8
Starszy pracownik socjalny - 7
Asystent rodziny - 2
Opiekun ds. Klubu seniora - 2

2. Sekcja Świadczeń

Informatyk - 1
Starszy inspektor - 4
Inspektor - 2
Referent - 1

3. Sekcja Administracyjno – Kadrowa

Kierownik - 1
Inspektor - 1
Sprzątaczką - 1
Kierowca - 1

4. Punkt Pomocy Mieszkaniowej

Opiekun - 3
Robotnik gospodarczy – 1
Dozorca -1

5. Księgowość

Główny księgowy - 1
Starszy inspektor - 1
Kasjer - 1

6 Dyrekcja

Dyrektor - 1
Zastępca dyrektora - 1

Struktura jednostki jest dostosowana do realizowanych przez jednostkę zadań.

Na dzień 31 grudnia 2016r. MOPS zatrudniał 41 osób na 39,75 etatów. Jeden pracownik przebywa na urlopie wychowawczym, jeden na urlopie macierzyńskim. Na potrzeby realizacji Programu „Rodzina 500 plus” w sekcji świadczeń zostało zatrudnionych dwóch pracowników

Osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego posiadają kwalifikacje zawodowe uprawniające do wykonywania tego typu zawodu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Część z nich posiada wykształcenie wyższe. W obszarze zatrudnienia pracowników socjalnych jest wystarczająca kadra.

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, stan na 31 grudnia)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM PRACOWNICY JEDNOSTKI						
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	39	41	43	43	43
KADRA KIEROWNICZA						
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	1	2	2	2	2
W tym: (od poz. 3 do poz. 4)						
Wykształcenie wyższe	3	1	2	2	2	2
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	1	2	2	2	2
PRACOWNICY SOCJALNI						
Ogółem	5	15	15	15	15	15
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	0	0	0	0	0
W tym: (od poz. 7 do poz. 11)						

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wykształcenie wyższe	7	9	9	8	8	8
Wykształcenie średnie	8	6	6	7	7	7
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	0	0	0	0	0
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	0	0	0	0	0
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	2	1	1	1	1
POZOSTALI PRACOWNICY:						
Ogółem	12	23	24	26	26	26
W tym: (od poz. 13 do poz. 15)						
Wykształcenie wyższe	13	11	11	14	14	14
Wykształcenie średnie	14	10	10	9	9	9
Inne	15	2	3	3	3	3

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	0	0	0	0	0
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	0	3	2	0	0
Staże	3	0	2	0	1	1

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	0	0	0	0	0
Liczba osób ogółem w zespole	2	0	0	0	0	0
W tym z wiersza 2:						
Pracownicy socjalni	3	0	0	0	0	0
Specjaliści zgodnie z art. 110 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej	4	0	0	0	0	0

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W niniejszym rozdziale wykazane są wszystkie wydatki związane z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej wg poszczególnych rozdziałów, które są powiązane z wydatkami z zakresu ochrony zdrowia, czy też wychowania i edukacji. Sumy wydatków ogółem to zadania realizowane w działach 851, 852, 853 i 854. W roku 2017 zmieniła się klasyfikacja budżetowa: rozdział 85212 zmienił się w rozdział 85502, rozdział dotyczący żłobków 85305 zmienił się w rozdział 85505. (dotyczy prognoz, które zostały podane do rozdziału 85212 i 85305).

Z roku na rok odnotowuje się wzrost wydatków na realizację gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, gminnemu programowi przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, świadczenia rodzinne, zasiłki stałe, ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, pomoc materialną dla uczniów. Wzrastają też wydatki związane z kosztami realizacji zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. MOPS współfinansuje pobyt dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach wychowawczych. W roku 2016 łączny koszt wyniósł 121 792,85 i zwiększył się znacznie w stosunku do 2015r. gdzie wynosił 93 109,-zł (wydatki w rozdziale 85295).

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)	1	12 453 232	12 937 484	14 196 300	13 829 684	14 240 229
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	10 347 250	10 967 028	12 444 272	11 852 365	12 232 000
851 - OCHRONA ZDROWIA						
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	43 469	42 224	46 018	50 000	50 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	579 561	598 345	497 809	630 000	630 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA						
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	0	0	0	0	0
85202 - Domy pomocy społecznej	9	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0	0	0
85203 - Ośrodki Wsparcia	11	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0	0	0
85204 - Rodziny zastępcze	13	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	0	0	0	0	0
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15	13 299	16 472	21 217	19 160	20 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	13 299	16 472	21 217	19 160	20 000
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	17	27 039	15 033	30 375	33 000	35 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	27 039	15 033	30 375	33 000	35 000
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	19	5 814 391	6 192 364	7 285 322	7 090 525	7 300 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	5 814 391	6 192 364	7 285 322	7 090 525	7 300 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	21	65 020	84 550	98 070	92 733	94 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	22	65 020	84 550	98 070	92 733	94 000

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85214 - Zasilki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	23	1 194 837	1 307 211	1 462 347	1 291 872	1 400 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	24	1 194 837	1 307 211	1 462 347	1 291 872	1 400 000
85215 - Dodatki mieszkaniowe	25	1 185 719	1 023 328	927 424	1 016 000	1 034 300
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0	0	0
85216 - Zasilki stałe	27	440 937	460 155	531 373	568 215	600 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	440 937	460 155	531 373	568 215	600 000
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29	X	X	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	30	X	X	X	X	X
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	31	1 763 892	1 877 256	1 998 590	1 968 743	1 970 000
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	1 763 892	1 877 256	1 998 590	1 968 743	1 970 000
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	33	12 491	9 264	9 919	11 540	12 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	12 491	9 264	9 919	11 540	12 000
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	35	397 249	413 380	403 759	407 427	420 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	397 249	413 380	403 759	407 427	420 000
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	37	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0	0	0
W tym (z wiersza 37): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźczy lub ochronę uzupełniającą)	39	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	0	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	41	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	43	0	24 644	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	44	0	24 644	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	45	335 330	261 458	250 503	4 650	5 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	335 330	261 458	250 503	4 650	5 000
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ						
85305 - Żłobki	47	235 233	260 320	280 777	281 319	293 929
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
85306 - Kluby dziecięce	49	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0	0	0
85307 - Dzienni opiekunowie	51	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	53	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	55	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2014	Rok 2015		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	56	0	0	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	57	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	0	0	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	59	16 551	19 699	20 700	24 500	26 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	16 551	19 699	20 700	24 500	26 000
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	61	328 214	331 781	332 097	340 000	350 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	266 214	285 542	332 097	340 000	350 000

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE Z EFS					
Liczba projektów	1	0	0	0	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	0	0	0	0
Łączna kwota środków EFS	3	0	0	0	0
W tym:					
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPiPS					
Liczba konkursów	4	1	1	1	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	5	1	1	1	1
W tym:					
"Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej"	6	27 039	15 033	30 375	33 000
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienione wyżej)					
Liczba programów	7	0	0	0	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	8	0	0	0	0
W tym:					

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Organizacje pozarządowe pełnią ważną rolę w społeczeństwie, realizują bowiem wiele zadań administracji publicznej oraz odpowiadają w swoich działaniach na problemy środowiska lokalnego i wspierają ludzi w zaspokajaniu ich potrzeb. MOPS w Łowiczu współpracuje z organizacjami pozarządowymi. Na podstawie umowy zawartej z Polskim Czerwonym Krzyżem świadczone są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Przyznaje się je osobom samotnym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym i w podeszłym wieku, które mają ograniczoną zdolność do samoopieki lub mają rodzinę niewydolną opiekuńczo.

W roku 2016 realizowano w 2 edycjach Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). MOPS w Łowiczu podjął współpracę z Łowickim Stowarzyszeniem „Dać Szansę”, które jako jedyna organizacja pozarządowa na terenie m.in. miasta Łowicza i gmin powiatu łowickiego zaangażowała się w realizację tego programu. Ośrodek wydawał skierowania osobom spełniającym kryterium do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach programu (tj. do 150% dochodu osoby/rodziny określonego na podstawie art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej tj. 951,-zł/ 771,-zł). W roku 2016 tą formą pomocy było objętych łącznie 927 osób.

**WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA
(w całym okresie sprawozdawczym)**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2014	Rok 2015		
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	1	1	1	1
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	0	0	0	0
Liczba zleceń / umów	3	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	0	0	0	0
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	1	1	1	1
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	304 042	322 000	318 432	320 000
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	1	1	1	1
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	304 042	322 000	318 432	320 000
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	0	0	0	0
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	0	0	0	0

10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

10.1. KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych - gmina

rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby	2018 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	10	10	9	9	8	8	8
liczba wszystkich pracowników socjalnych	15	15	15	15	15	15	15
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100%	67	67	60	60	53	53	53

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby	2018 potrzeby
(%)								
Dynamika (%)	4	X	100	90	100	88	100	100

Wskaźnik profesjonalizacji kadry - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby	2018 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze i pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	3	3	3	3	3	3	3
liczba pozostałych osób zatrudnionych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej *	2	4	4	3	3	3	3	3
liczba wszystkich zatrudnionych osób	3	40	39	39	41	43	43	43
Wartość wskaźnika w1+w2 / w3 x 100% (%)	4	18	18	15	15	14	14	14
Dynamika (%)	5	X	100	83	100	93	100	100

* nie ujęci w wierszu 1

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby	2018 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	1	1	0	0	0	0	0
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	15	15	15	15	15	15	15
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	7	7	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	100	0	0	0	0	0

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby	2018 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	15	15	15	15	15	15	15
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	0

Wskaźnik wolontariatu - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby	2018 potrzeby
liczba wolontariuszy	1	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich pracowników	2	43	40	39	46	45	44	44
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	0

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby / prognoza	2018 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	15	15	15	15	15	15	15
liczba mieszkańców	2	29 640	29 420	29 420	29 169	28 936	28 936	28 936
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 2000	3	1,01	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04
Dynamika (%)	4	X	101	100	101	101	100	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 potrzeby / prognoza	2018 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	15	15	15	15	15	15	15
liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną	2	986	1 064	1 024	1 000	989	1 015	1 020
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 50	3	0,76	0,70	0,73	0,75	0,76	0,74	0,74
Dynamika (%)	4	X	92	104	103	101	97	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej V

Warunki			2014	2015	2016 (rok oceny)
1 na 2 tys.	min. 3	1 na 50 rodzin	Minimalna ba pracownik socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna ba pracownik socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku
			1	2	3
X	X		0	0	0
	X	X	6	5	5
Ogółem			0	0	0

10.2. KOSZTY
Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza	2018 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w zł	1	9 494 217	10 141 196	12 453 232	12 937 484	14 196 300	14 240 229	14 960 000
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM z tablicy 7	2	9 768 695	9 772 548	10 347 250	10 967 028	12 444 272	11 852 365	12 232 000
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	97	104	120	118	114	120	122
Dynamika (%)	4	X	107	115	98	97	105	102

10.3. OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA
Wskaźnik deprivacji lokalnej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1	1 702	1 915	1 728	1 756	1 628	1 769
liczba mieszkańców	2	29 640	29 420	29 420	29 169	28 936	28 936
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	57,42	65,09	58,74	60,20	56,26	61,83
Dynamika (%)	4	X	113	90	102	93	110

Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	473	516	536	550	627	565
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	914	1 042	951	1 116	1 091	1 149
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale	3	52	50	56	49	57	49

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w1 / w2 x 100%							
Dynamika (%)	4	X	96	112	88	116	86

Wskaźnik pomocy pieniężnej - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	693	765	679	754	732	760
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	914	1 042	951	1 116	1 091	1 149
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	76	73	71	68	67	66
Dynamika (%)	4	X	96	97	96	99	99

Wskaźnik pomocy niepieniężnej - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	586	536	534	465	476	500
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	914	1 042	951	1 116	1 091	1 149
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	64	51	56	42	44	44
Dynamika (%)	4	X	80	110	75	105	100

10.4. POWODY PRZYZNANIA POMOCY

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
Ubóstwo (%)	1	0	0	0	51	63	62
Bezrobocie (%)	2	58	61	59	67	58	58
Niepełnosprawność (%)	3	25	25	25	35	36	33
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	14	17	17	38	44	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	2	2	1	28	28	27
Alkoholizm (%)	6	9	10	6	7	9	12
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0	0

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	0	0	0	0	2	2
Przemoc w rodzinie (%)	9	2	4	5	2	1	1

Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności	1	0	0	0	0	0	0
liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności	2	31	45	44	47	44	50
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	3	755	843	772	788	750	810
Wartość wskaźnika w2 / w3 x 100% (%)	4	4	5	6	6	6	6
Dynamika (%)	5	X	125	120	100	100	100

10.5. POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ

Wskaźnik zasiłku stałego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
średnia wysokość zasiłku stałego dla osób samotnie gospodarujących w zł	1	397	453	462	490	539	539
częstotliwość w miesiącach	2	10	10	10	9	10	10
średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w zł	3	248	294	266	315	322	365
częstotliwość w miesiącach	4	11	8	9	9	9	9

Wskaźnik zasiłku okresowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
średnia wysokość zasiłku okresowego w zł	1	205	232	229	246	293	289
częstotliwość w miesiącach	2	4	4	5	5	6	6
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w zł	3	211	241	238	249	300	299
częstotliwość w miesiącach	4	4	4	5	5	6	6
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby w zł	5	120	328	174	266	229	229
częstotliwość	6	1	2	8	2	3	3

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
w miesiącach							
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności w zł	7	73	102	92	185	221	221
częstotliwość w miesiącach	8	5	7	7	4	4	4
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego w zł	9	0	0	0	0	255	255
częstotliwość w miesiącach	10	0	0	0	0	3	3

Wskaźnik zasiłku celowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku w zł	1	514	514	609	629	652	853

10.6. POMOC W FORMIE USŁUG

Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym*	1	44	53	56	67	71	78
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym*	2	3 593	3 711	5 757	5 983	6 283	6 283
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	1	1	1	1	1	1
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	100	100

* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Wskaźnik kontraktu socjalnego - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	85	90	50	78	113	110
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	914	1 042	951	1 116	1 091	1 149
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	9	9	5	7	10	10
Dynamika (%)	4	X	100	56	140	143	100

Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i osób z kontraktem socjalnym w KIS	1	0	0	0	0	0	0
liczba osób długotrwale bezrobotnych	2	745	802	794	710	624	650
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

10.7. POMOC INSTYTUCJONALNA

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej	1	0	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika $(w1 \times 100) / (w1 + w2)$	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy	1	6	8	10	4	5	2
liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu samopomocy	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika $(w1 \times 100) / (w1 + w2)$	3	100	100	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	100	100

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych - gmina

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	1	6	9	6	4	3	4
liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika $(w1 \times 100) / (w1 + w2)$	3	100	100	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	100	100

10.8. ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)

Wskaźnik odmów - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	73	43	22	28	28	29
liczba decyzji przyznających zasiłek / usługę	2	3 309	3 574	3 317	3 332	3 774	3 850
Wartość wskaźnika w1/(w1+w2) x 100% (%)	3	2	1	1	1	1	1
Dynamika (%)	4	X	50	100	100	100	100

Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	1	55	28	13	12	17	18
liczba decyzji odmownych	2	73	43	22	28	28	29
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	75	65	59	43	61	62
Dynamika (%)	4	X	87	91	73	142	102

Wskaźnik odmów z powodu braku środków - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2012	2013	2014	2015	2016	2017 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	1	1	0	0	0	0	0
liczba decyzji odmownych	2	73	43	22	28	28	29
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	1	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

10.9. BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - gmina

Wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	11 667 068	100	12 080 733	100	12 453 232	100	12 937 484	100	14 196 300	100	13 829 684	100	14 240 229	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	620 492	5	595 269	5	623 030	5	640 569	5	543 827	4	680 000	5	680 000	5
852 - POMOC SPOŁECZNA	10 657 066	91	10 961 325	91	11 250 204	90	11 685 115	90	13 018 899	92	12 503 865	90	12 890 300	91
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	225 045	2	229 820	2	251 784	2	280 019	2	301 477	2	305 819	2	319 929	2

Wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	164 465	1	294 319	2	328 214	3	331 781	3	332 097	2	340 000	2	350 000	2

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdział) - gmina

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	11 667 068	100,00	12 080 733	100,00	12 453 232	100,00	12 937 484	100,00	14 196 300	100,00	13 829 684	100,00	14 240 229	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	43 771	0,38	44 144	0,37	43 469	0,35	42 224	0,33	46 018	0,32	50 000	0,36	50 000	0,35
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	576 721	4,94	551 125	4,56	579 561	4,65	598 345	4,62	497 809	3,51	630 000	4,56	630 000	4,42
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85202 - Domy pomocy społecznej	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	274 478	2,35	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	24 594	0,21	12 433	0,10	13 299	0,11	16 472	0,13	21 217	0,15	19 160	0,14	20 000	0,14
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	0	0,00	27 039	0,22	15 033	0,12	30 375	0,21	33 000	0,24	35 000	0,25
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	5 585 122	47,87	5 865 661	48,55	5 814 391	46,69	6 192 364	47,86	7 285 322	51,32	7 090 525	51,27	7 300 000	51,26
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	47 360	0,41	56 133	0,46	65 020	0,52	84 550	0,65	98 070	0,69	92 733	0,67	94 000	0,66
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	1 056 214	9,05	1 136 353	9,41	1 194 837	9,59	1 307 211	10,10	1 462 347	10,30	1 291 872	9,34	1 400 000	9,83
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	1 039 855	8,91	1 197 967	9,92	1 185 719	9,52	1 023 328	7,91	927 424	6,53	1 016 000	7,35	1 034 300	7,26
85216 - Zasiłki stałe	14	375 019	3,21	431 429	3,57	440 937	3,54	460 155	3,56	531 373	3,74	568 215	4,11	600 000	4,21
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	1 569 643	13,45	1 651 845	13,67	1 763 892	14,16	1 877 256	14,51	1 998 590	14,08	1 968 743	14,24	1 970 000	13,83
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	9 594	0,08	11 542	0,10	12 491	0,10	9 264	0,07	9 919	0,07	11 540	0,08	12 000	0,08
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	383 897	3,29	436 151	3,61	397 249	3,19	413 380	3,20	403 759	2,84	407 427	2,95	420 000	2,95
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	24 644	0,19	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	291 290	2,50	161 811	1,34	335 330	2,69	261 458	2,02	250 503	1,76	4 650	0,03	5 000	0,04
85305 - Żłobki	22	216 095	1,85	220 630	1,83	235 233	1,89	260 320	2,01	280 777	1,98	281 319	2,03	293 929	2,06
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	8 950	0,08	9 190	0,08	16 551	0,13	19 699	0,15	20 700	0,15	24 500	0,18	26 000	0,18
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	164 465	1,41	294 319	2,44	328 214	2,64	331 781	2,56	332 097	2,34	340 000	2,46	350 000	2,46

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - w budżecie OPS/PCPR - gmina

Wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	9 768 695	100	9 772 548	100	10 347 250	100	10 967 028	100	12 444 272	100	11 852 365	100	12 232 000	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA	9 617 211	98	9 763 358	100	10 064 485	97	10 661 787	97	12 091 475	97	11 487 865	97	11 856 000	97
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	8 950	0	9 190	0	16 551	0	19 699	0	20 700	0	24 500	0	26 000	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	142 534	1	0	0	266 214	3	285 542	3	332 097	3	340 000	3	350 000	3

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej - w budżecie OPS/PCPR (rozdziały) - gmina

Wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby		
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	
Ogółem wydatki	1	9 768 695	00,00	9 772 548	00,00	10 347 250	00,00	10 967 028	00,00	12 444 272	00,00	11 852 365	00,00	12 232 000	00,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85202 - Domy pomocy społecznej	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	274 478	2,81	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	24 594	0,25	12 433	0,13	13 299	0,13	16 472	0,15	21 217	0,17	19 160	0,16	20 000	0,16
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	0	0,00	27 039	0,26	15 033	0,14	30 375	0,24	33 000	0,28	35 000	0,29
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	5 585 122	57,17	5 865 661	60,02	5 814 391	56,19	6 192 364	56,46	7 285 322	58,54	7 090 525	59,82	7 300 000	59,68
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	47 360	0,48	56 133	0,57	65 020	0,63	84 550	0,77	98 070	0,79	92 733	0,78	94 000	0,77
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	1 056 214	10,81	1 136 353	11,63	1 194 837	11,55	1 307 211	11,92	1 462 347	11,75	1 291 872	10,90	1 400 000	11,45
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85216 - Zasiłki stałe	14	375 019	3,84	431 429	4,41	440 937	4,26	460 155	4,20	531 373	4,27	568 215	4,79	600 000	4,91
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	15	1 569 643	16,07	1 651 845	16,90	1 763 892	17,05	1 877 256	17,12	1 998 590	16,06	1 968 743	16,61	1 970 000	16,11
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	9 594	0,10	11 542	0,12	12 491	0,12	9 264	0,08	9 919	0,08	11 540	0,10	12 000	0,10
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	383 897	3,93	436 151	4,46	397 249	3,84	413 380	3,77	403 759	3,24	407 427	3,44	420 000	3,43
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	24 644	0,22	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	291 290	2,98	161 811	1,66	335 330	3,24	261 458	2,38	250 503	2,01	4 650	0,04	5 000	0,04
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2012		2013		2014		2015		2016		2017 Potrzeby		2018 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	8 950	0,09	9 190	0,09	16 551	0,16	19 699	0,18	20 700	0,17	24 500	0,21	26 000	0,21
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	142 534	1,46	0	0,00	266 214	2,57	285 542	2,60	332 097	2,67	340 000	2,87	350 000	2,86

* procentowy udział w wydatkach ogółem

11. Wnioski końcowe

Ocena zasobów pomocy społecznej pokazuje, że dominującym podmiotem w realizacji zadań w zakresie polityki społecznej na terenie miasta Łowicza jest działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu oraz jednostek współpracujących w rozwiązywaniu problemów społecznych.

To właśnie na tle lokalnej sytuacji na rynku pracy, dostępu do różnych form aktywizacji, polityki mieszkaniowej – dostępu do zasobu lokali socjalnych, ochrony zdrowia, polityki oświatowej, sytuacji demograficznej mówić można o ocenie niektórych występujących problemów pomocy społecznej i zjawiska zwanego wykluczeniem społecznym. To wszystko wpływa na poziom życia mieszkańców.

Dokonana ocena zasobów pomocy społecznej dowodzi, że działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu przynosi zamierzone efekty.

Ale nadal niepokoić może fakt wzrastającej liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej (powyżej 3 lat). Dominującym problemem ze sobą powiązanim i często występującym łącznie jest bezrobocie oraz jego społeczne i ekonomiczne konsekwencje, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Z przedstawionych w niniejszym dokumencie danych i analizy sytuacji widać wyraźnie, iż występuje potrzeba zwiększania nakładów i środków finansowych na zabezpieczenie niektórych potrzeb w zakresie polityki społecznej, zarówno na zadania własne jak i zadania zlecone gminie.

W związku z procesami demograficznymi w pomocy społecznej odnotowuje się wzrost beneficjentów znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, a więc osoby w podeszłym wieku, często chore. Jest też co raz więcej osób niepełnosprawnych. Sytuacja ta wymaga dostosowania infrastruktury do zwiększających się potrzeb. Istotnym jest tu rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, zarówno w zakresie wzrostu ich jakości jak i dostępności zgodnie z potrzebami. System wsparcia dla osób starszych wymaga również rozbudowy poprzez propagowanie rodzinnych domów pomocy i dziennych domów pomocy oraz wolontariat.

Nadal występuje zapotrzebowanie na medyczną placówkę opiekuńczą, która by przejęła opiekę długoterminową nad osobami chorymi opuszczającymi oddziały szpitalne, a w dalszym ciągu wymagającymi stałej całodobowej opieki i pielęgnacji. Powoduje to konieczność umieszczenia takich osób w domach pomocy społecznej przez co generują koszty dla gminy. Zauważalny jest znaczący wzrost odpłatności ponoszonych przez gminę w związku z pobytem mieszkańców w domach pomocy społecznej. W roku 2014r. wydano na ten cel 456 650,-zł; w 2015r. 480 460,37,-zł a w roku 2016 - 579.669,52,-zł.

Obserwuje się niepokojący wzrost w mieście osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą niestety liczyć na pomoc najbliższej rodziny. W związku z tym zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta z uwagi na starzejące się społeczeństwo i migracje ludzi młodych.

MOPS w Łowiczu realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Współfinansuje pobyt dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W zakresie wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo oraz zapewnienia pieczy zastępczej z roku na rok rosną wydatki gminy. Prognozuje się dalszy wzrost nakładów wynikający z obligatoryjności rozwiązań systemowych oraz liczebności osób nimi objętych. Również o zapewnienie odpowiednich środków finansowych na działania związane z różnorodnymi formami wspierania rodzin, zwłaszcza przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych – praca socjalna, poradnictwo, warsztaty umiejętności a w szczególności asystent rodziny. Celem jest zwiększenie efektywności oddziaływań w celu ograniczenia umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Potrzeba zapewnienia opieki dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodzicielskiej uzasadnia konieczność utrzymania aktualnej liczby asystentów rodziny a w przyszłości zatrudnienia kolejnych asystentów. Wzrasta bowiem liczba rodzin niewydolnych wychowawczo.

Stwierdzić należy, że instytucje działające i realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Łowicza zabezpieczają ustawowe wymogi wsparcia osób potrzebujących.

Biorąc pod uwagę ekonomię sił i środków, wielkość zasobów pomocy społecznej oraz stopień realizacji jej zadań należy uznać za dobry.

Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

[Podpis]
mgr Marek Dziedziela